

Mimo smlouvy svatební, a jest to velice mnoho případů, nastává uvedené vurtlování ve smlouvách odstupních.

V těch pak se z důvodů poplatkových udává cena určitá, namnoze nepravá, zamlčuje se všeobecně, že nastupitel má v odevzdané hodnotě i svůj podíl dědický celý neb aspoň z části, někdy se také nesprávně uvádí, že se cena neb její zbytek daruje nastupiteli, jen aby se odůvodnila forma spisu notářského, přes to, že to namnoze není pravdou. (Píše se i, že se daruje na počet podílu dědického).

Právní povahu těchto smluv proto také luštily namnoze úřady poplatkové a velice vhodně ji vystihuje § 31. poplat. novelly z r. 1915, že převody majetkové mezi živými, které k tomu slouží, aby se přešlo dědické posloupnosti, mají se zpoplatnit jako darování.

Jako praktik, vzdálený jinak možnosti zevrubného studia teoretického, který nemá možnost probrati k této otázce potřebné prameny právní, cítím všechny tyto nedostatky a jsem toho názoru, že smlouvy odstupní jsou smlouvami sui generis, a jest jejich úprava cestou zákonodárnou nezbytnou.

Definici i text dotyčného ustanovení zákonného bych asi stanovil takto:

Smlouva odstupní, kterou majitel usedlosti neb živnosti, předchází posloupnosti dědické, tyto v celku neb z části za živa odevzdává do vlastnictví svým potomkům, neb jiným osobám na účet budoucího podílu dědického, ať zákonného neb obmyšleného, děje-li se písemně, vyžaduje k platnosti spisu notářského. To platí, i když — nehledě ku smlouvám svatebním, se děje převod na osoby s nastupiteli manželstvím spojené neb v ně vstupující.

Splátky neb práva majetková, vyhrazená na účet podílu dědického pro osoby třetí, jsou účinná ihned podpisem smlouvy, žijí-li osoby ty, nežijí-li, případnou odstupiteli.

K této stylisaci dokládám:

1. Odevzdání mohou se týkati movitostí i nemovitostí, mohou tedy nastati případy odevzdání bez smlouvy písemné.

2. Výhrady ve prospěch dítek neb jiných osob nepřítomných a nesúčastných na smlouvě patří již do celé dohody rodinné, mají míti tedy ihned platnost. Pokud by ale osoba obmyšlená již v době té nežila, má hodnota výhrady samozřejmě případnou odstupiteli k další dispozici.

3. Pokud by při úpravě občanského zákona dodržen byl dosavadní pořad, patří ustanovení ta v pořadí za smlouvy o darování pro případ smrti.

4. Forma spisu notářského jest odůvodněna tím, že se jedná o úpravu hospodářských poměrů celé rodiny a pro celou generaci; jest nutno vystihnouti veškery intimity vzájemného poměru stran, což může provést jedině praktik, kterému jest to povoláním životním, a jemuž jest dána možnost znáti detaily všech důsledků, které nastanou při neurovnání věci při projednáních pozůstalostních.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Knihovní poznámku, že exekuce na podstatu knihovního tělesa jest nepřipustná, stranami smluvenou, povoliti nelze.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 1. června 1920 č. j. R I 319/20—1.)

A. H. postoupila notářským spísem svému synu V. H. dům s přísl. v Praze do vlastnictví s obmezením, že nemovitosti ty nesmí ani zciziti ani zastaviti a že musí je zanechatí svým manželským potomkům a kdyby jich v den jeho úmrtí nebylo, své manželce a že ani exekuce na podstatu postoupených nemovitostí připustna není.

K žádosti nabyvatelově povolil zemský soud podle zmíněného notářského spísu na listu vlastnickém a závad poznámku obmezení uvedeného obsahu.

Stížnosti do usnesení toho jedním z věřitelů knihovnické podané vrchní zemský soud vyhověl a žádost za poznámku, že exekuce na podstatu nemovitosti jest nepřipustná zamítl o důvodniv své rozhodnutí takto:

Rekurs zástavní věřitelky jest důvodným, neboť knihovní poznámku, proti jejímuž povolení směřuje, nelze pokládati za připustnou, třebaže podle úpravy § 364. c) všeob. zák. obč. čís. nař. ze dne 19. března 1916 č. 69 ř. z., resp. jeho § 14., byla normována možnost knihovní poznámky zákazu zcizení nebo zavazení nemovitosti. Jde totiž jen o zákaz toho druhu, vzniklý smlouvou nebo testamentem, účinný pro jednání nového vlastníka a platný eventuelně i pro jeho právní nástupce resp. i proti třetím osobám. Jenom na zavazení nemovitosti novým vlastníkem, resp. na exekuci pro závazky nového vlastníka, za něž nemovitost dosud není zavazena, může v nejvýhodnějším případě míti knihovně poznamenaný zavazovací zákaz prohibitivní účinek. V našem případě však běže se v odpor — a to právem — povolení zcela všeobecné, nikoli toliko na úvěrní jednání nového vlastníka se vztahující poznámky, že i exekuce na podstatu nemovitosti té jest nepřipustná. Takového druhu poznámka nejen, že v zákoně jako připustná uvedena není, ale byla by zřejmá i v odporu s nabytými právy hypotekárních věřitelů, jichž zástavní práva dávno před převodem nemovitosti na nového vlastníka, jenž má býti ve svém jednání zákazem obmezen, na nich vázla.

Dovolací stížnosti nejvyšším soudem nebylo vyhověno z těchto důvodů:

Žádaná knihovní poznámka, že exekuce na podstatu nemovitosti jest nepřipustná, byla by způsobila obmezení exekuci pouze na užítky z ní plynoucí; vyloučiti podstatu nemovitosti samu z exekuce této dosáhli na základě exekučního řádu zajištění a uspokojení svých pohledávek způsobiti však nemůže.

Takovéto obmezování exekuce a práv věřitelů přiči se exekučnímu řádu a jest proto nezákonné a nepřipustné.

Zákaz zciziti a zatížení nemovitost za tím účelem, aby byla zachována dětem V. H., může se tedy vztahovati pouze na právní jednání tohoto, nikoli však na práva věřitelů jim podle exekučního řádu příslušejících.

Dr. R.

Revisní recurs jest v řízení dle zákona ze dne 27. května 1919 č. 3/8 sb. zák. a nař. připustný, nejedná-li se o usnesení v posledním odstavci § 17. uvedeného.

Řízení provádí se, zemřeli požadovatel, jen s tím dědicem, který svůj návrh uplatňuje; neprovádí-li se s jinými dědici, není zmatečné.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 8. června 1920 č. j. Rv 282/20-1.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu požadovatelky do usnesení zemského soudu v Praze jako soudu rekursního vyhověl a změnil usnesení tohoto soudu, rozhodnuv, že je dovolací stížnost připustna.

Ve věci samé však této revisní stížnosti vyhověno nebylo. O důvodnění: Rekursní soud má za to, že v řízení o zajištění půdy drobným pachtýřům ve smyslu zákona ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. zák. a nař. rozhoduje soud druhé stolice v každém případě s konečnou platností, jelikož prý to, co platí o rozhodnutí, jež učiní sborový soud ve smyslu § 17. posl. odst. citovaného zákona, platí samozřejmě tím spíše o rozhodnutí rekursního soudu povahy pouze formální, kte-